

Љубомир ЦУЦУЛОВСКИ

"Sine ira et studio "

"Bez omraza i pristranost "

Не навлегувајќи во оправданоста или во неоправданоста на последните пресуди на Хашкиот трибунал за таканаречената Вуковарска тројка, бидејќи тоа не е во доменот на мојата професија, сепак вниманието ќе го задржам врз смислата, односно врз целта на постоењето на овој Суд. Меѓународниот кривичен суд за бивша Југославија (International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, односно ICTY), формиран е со одлука на Обединетите нации на 25 мај 1993 година, по иницијатива на тогашниот германски министер за надворешни работи, Клаус Кинкел. Декларативно, цел на Судот беше да им се суди на оние кои ги прекршиле правилата на војување, кои вршеле насилie и геноцид врз цивилното население.

Меѓутоа, веднаш по неговото формирање, и сеедно на неговите декларирани цели, се појавија сериозни сомневања како кон неговите цели, така и кон неговата објективност. Оваа недоверливост во неговата работа кај македонската јавност особено дојде до израз во 2005 година кога беше уапсен некогашниот министер за внатрешни работи, Љубе Бошкоски, заедно со Јохан Тарчуловски. **Особено беше карактеристично апсењето на Тарчуловски на 14 март 2005 година, кое повеќе личеше на негово киднапирање од страна на државата, отколку на извршување на легална судска постапка. Беше уапсен ноќе, со вреќа на главата, сцена која повеќе личеше на некои настани од средновековието, отколку на**

теријални вредности. Ќе излезе според уличната: "Извинете, се шегуваме!" Меѓутоа, ако некој сака да се шегачи, нека се шегачи врз сопствени, а не врз туѓи плеќи. Работите околу Хашкиот суд стануваат уште посериозни, ако се имаат предвид судбините на некои други негови затвореници. Ќе потсетам само на неколку. Против хрватскиот државјанин од македонско потекло, Златко Алексовски, процесот траеше цели три години. Беше осуден, сè на сè, на само две ипол години. Значи, дека во затвор поминал повеќе отколку што била пресудата. Хрватскиот генерал Тихомир Блашкиќ, некогашен командант на ХВО во БиХ, помина во затворот "Шевенинген" толку време на колку што беше осуден - речиси девет години. По неговото

ДЕСТАБИЛИ ФУНКЦИЈА Н ТРИБУНАЛ

извршување на легален судски чин во XXI век. Два дена по неговото апсење, на 16 март 2005 година, беше експресно испорачан за "Шевенинген".

За разлика од Тарчуловски, Бошкоски прво беше уапсен од хрватските власти на 31 август 2004 година. Неколку месеци потоа, на 24 март 2005 година и тој беше испратен за "Шевенинген".

Оттогаш, тие не се наоѓаат на слобода. Значи, дека се наоѓаат во затвор повеќе од две години без докажана вина. И двајцата се обвинети за убиства, за немилосрдно однесување кон градови и села, како и за брутален третман на цивилното население. Конкретен настан е полициската интервенција во село Љуботен, ден по експлозијата на поставени мини од страна на албанските терористи и паравоени единици.

Веќе и овие податоци говорат за природата на Судот. **Две човечки суштества повеќе од две години се наоѓаат во затвор без докажана вина. Многу е можно да се покаже дека се невини. Во тој случај, кој може да им го врати оној дел од нивните животи кој им беше одземен? Никаква материјална компензација не може да го компензира стореното зло, бидејќи човековиот живот не може да се мери со ма-**

ослободување, за хрватското списание "Глобус", тој изјави дека Судот би бил добар само во оној случај "... кога веќе ниту еден обвинет, сеедно за кого станува збор, не би морал да ја докажува својата невиност, туку обвинителството да биде принудено да ја докажува неговата вина". Ова јасно говори дека **Судот работи според средновековниот принцип на Инквизицијата: "Секој е виновен сè додека не се покаже спротивното!"** Ништо помалку индикативен е примерот со Слободан Милошевиќ, сеедно на сите негови недела. Во "Шевенинген" беше однесен во февруари 2002 година и таму остана сè до смртта, 11 март 2006 година, без да биде донесена било каква пресуда против него.

Токму овие моменти предизвикаа снажни реакции против постоењето и начинот на кој работи Судот во Хаг. Меѓу другото, дојде до формирање на Интернационален комитет за одбрана на Слободан Милошевиќ, во кој, меѓу другите, беа професорот Велко Валканов, почесен претседател на Бугарскиот антифашистички сојуз; Ремзи Кларк, некогашен државен обвинител на САД; познатиот руски филозоф и советски дисидент Александар Зиновјев. На страна на Милошевиќ застааа нобеловецот Харолд Пин-

тер, како и истакнатиот австриски писател Питер Хандке. Западната "демократија" отиде дотаму што делата на овој австриски интелектуалец почна да ги забранува, како во времето на сталинизмот. Според мое мислење, овие интелектуалци не застапаа непосредно зад Слободан Милошевиќ, туку преку неговата одбрана сакаа да ја разоткријат играта на "меѓународната заедница", која сама ги погази сите меѓународни стандарди на војување и на хумано однесување. Така беше во војната против СР Југославија, Ирак или Иран. Токму тие кои обвинуваат го измислија терминот "коллатерална штета" за да можат да ги прикријат сите свои злосторства, како што го измислија и бесмислениот термин "пријателски оган", со кого сакаа да

најдат оправдување за својата воена неkoordinираност и неорганизираност, на пример, американски војници отвораа оган врз британски војници.

Меѓутоа, цел на Судот не е само да ги прикрие злосторствата на "меѓународната заедница", фокусирајќи го вниманието на јавноста во погрешна насока, туку е многу посериозна. Меѓу другото, цел е создавање на целосен хаос во главите на луѓето, кој е неопходен услов за понатамошни манипулации. Додека траеше војната на просторите од некогашна Југославија, Србија се сметаше за земја која извршила агресија врз невините во БиХ и во Хрватска. Затоа нивната војна, како одбранбена, се сметаше за легална и легитимна, вклучувајќи ја и операцијата "Олуја", во која Книн падна, а

Србите практично беа протерани од Хрватска. Апсењата на голем број српски војници, генерали и политичари беа разбирливи, бидејќи логично е агресорот да одговара за своите недела. **Меѓутоа, работите добија поинаков тек кога во "Шевенинген" почнаа да се испраќаат и оние кои само ден пред тоа беа сметани и славени како борци и херои против српскиот хегемонизам.** Хрватска, на пример, беше принудена или да им суди на своите генерали (Норац) или да ги испраќа во Хаг (генералите Готовина, Маркаќ, Чермак...). Во таква ситуација, во која на исто место и со иста оптужба, се наоѓаат и бранителите и агресорите (како што дотогаш се третираа), јасно е дека луѓето почнуваат да се прашуваат кој беше агресорот, а кој беше предмет на агресијата и дали воопшто вредеше да се брани татковината. На тој начин се постигнуваат неколку ефекти. Прво, сè се релативизира, што предизвикува дезориентација кај граѓаните. Второ, дезориентацијата е начин за натамошна манипулација. Трето, ако секој е виновен, тогаш се раѓа чувството за безвредност. Четврто, **прогласувајќи ги за виновни и Хрватите, и Србите, и Бошњаци, и Македонците, кај светската јавност се создава претстава дека сите народи од овие простори се геноцидни,** со што се оправдува секоја мината, сегашна или идна воена интервенција од страна на "меѓународната заедница", односно НАТО, еднаква на САД и Британија. Петто, во јавноста повторно се создава револт. По пресудата против "Вуковарската тројка", хрватските радикали повторно се радикализираат, подготвени повторно да го земат оружјето во рака. Дојде дури и до меѓуетнички судири во Вуковар, кој беше на пат полека да се стабилизира. Од друга страна, пак, јакнат и српските радикални кругови, сметајќи дека благата пресуда ја оправдува нивната воена интервенција, а ја осудува одбраната на Хрватска. Истото се случува и во Македонија: **повеќето Македонци на апсењата на Бошкоски и на Тарчуловки гледаат како на антимакедонски чин, додека Албанците, против кои не е преземена никаква мерка, тоа го толкуваат како оправдување на нивните терористички акции.** На тој начин, повторно се разгорува недовербата, која може да премине во меѓусебна омраза, а оваа во вооружени судири. Сè ова се прави веројатно неслучајно, пред решавањето на статусот на Косово.

Додека хрватските власти почнуваат сериозно да размислуваат за праведноста и за оправданоста на Хашкиот трибунал, македонските власти, во духот на лакејството и самопредавството, молчат, надевајќи се дека со молчење и трпење ќе стигнат до саканата цел. При тоа, сосема забораваат дека **со молчење и трпење никаде не се стигнува, освен до ново молчење и до ново трпење.**

ЗИРАЧКАТА А ХАШКИОТ

